

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

י"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן רביה"ק זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רבי עקיבא 65 בני ברק

שבת מברכים - פרשת משפטים
כ"ד שבט תשע"א
גליון תק"ב
זמני כניסת ויציאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ
בני ברק	5:50	4:48
ירושלים	5:49	4:34
בארא פארק	6:10	4:50

מברכים החדש: ראש חדש אדר א' ביום ו' ושב"ק
הבעל"ט המולד: יום ה' שעה 6:11:16 הלוקים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (א, א)

בתורה אי פ'שטים עד אין סוף והוא בא לרמוז הכי שהנה רשיו"ל כי ואלה מוסף על הראשונים מה הם מסיני אף אלו מסיני ולפי"ז יל"פ כמו"כ ואלה מוסף על הראשונים היינו על פסוק שבו מסיימת פרשה הקודמת פרשת יתרו בפסוק ולא

תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערוותך עליו ועל זה בא כאן ההמשך ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם שיש לפרש באופ"א שמוסתמא אי כבר בספרים עפמ"ש"כ (שם שליח פרשת יתרו) "ולא תעלה במעלות על מזבחי" דאפי' אם מי שהוא כבר עלה ונתעלה בעבודתו את השי"ת עד שהוא כבר אוחז במדרגה של מסירות נפש להשי"ת בכל רגע שזהו בחי' "מזבחי" שזובח א"ע במסיני" להשי"ת בכל שעה כמו בהמה שנשחטת לקרבנות על המזבח או דוקא לאיש כזה יש ליהרר עד מאוד לא להיות בתוך ליבו עם עירבוב של גאות ח"ו כי אם חלילה לא יזהר מזה או אפי' שהוא בחי' מעלות על מזבחי בחי' מסיני כנ"ל, עכ"ז אם יש בו בחי' מעלות שחושב א"ע לבן עליה ובא מזה לעליית וגבהות הלב אז ח"ו יכשל במש"כ אחר"ו אשר לא תגלה ערוותך עליו, יכולים ליפול לדרגה התחתונה הגדולה ביותר רח"ל, כי אפי' אם כבר עושים מסיני אפילו באופן שאין לנו שום השגה, עכ"ז יש ליהרר שהמסיני לא יתערבב עם גאות, כי אם רח"ל מונח בו שם גאות ח"ו אזי יכול ליפול מטה מטה רחוק מן הקדושה, שזהו בחי' ערוותך שכי' כאן בפסוק וממילא שזהו הפשט שתיקף אחר"ו כתוב ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם וכמ"כ רש"י שבא להוסיף על הראשונים ולהגיד"ל בא לומר לנו האך יצאל מהגאות של מעלות על מזבחי ע"י ואלה המשפטים היינו שתמיד יערוך לעצמו משפטי נפשו וחשבון נפשו והיה תמיד ממארי דחושבנא ויהיה השופט לעצמו וישפוט עצמו כסדר ויזכור תמיד חסרונותיו ויבוא מזה לתשוקה להשלים א"ע בעבודת השי"ת וישתוקק ויחשוב כסדר מתי אתפלל כראוי ואלמד כראוי, ומתי אשוב בתשובה, ומאיך גם יודה כסדר להשם יתברך על כל הטוב, שכן זכה לעשות ביום ההוא, וכיכר גם במעלות שחננו השי"ת אפי' שהוא מקצר ממה שחייב להשי"ת כל תגמולוהו עלי, ויתודה על כל פגמו, במחשבה דיבור ומעשה, ויבקש מהשם יתברך מחילה וסליחה וכפרה, ויקבל ע"ע להשתפר מכאן ואילך והשי"ת שהוא ית' אין סוף ב"ה יעזרוהו ע"י כבוד שמו בעבודה זו שאף היא בחי' אין סוף וכמ"כ "יום ליום יביע אומר" שבא לרמוז הבחי' של הצדיקים שתמיד היו מתעלים העכער און העכער גבוה מעל גבוה בעבודת ה' מיום ליום ובכל יום.

שיחת קודש מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ו שליט"א

מוצ"ש"ק משפטים תשס"ה - א"י

האם מעשיהם רצויים לפני ה' ולכן היו תמיד בלב נשבר, לפי שהצדיקים לא היה להם כלל קשר עם גאות, וממילא שזהו הפשט אצלנו כאן ואלה מוסף על הראשונים על פסוק של ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערוותך עליו שע"י שתמיד ישפוט עצמו ויתבע מעצמו מתי אתעלה בתורה ומצוות ומתי מזבחי בחי' טובה של מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו שמידה טובה מרובה.

והנה שנה זו שאנו אוחזים בה עכשיו שנה מעוברת היא שבה מוסיפים לשובב"ם גם ת"ת וכידוע שבאופן זה אז הוא עיקר התיקון, וכבר אוחזים אנו בסוף שובב"ם שזה פרשת משפטים שעתה וכידוע ימים אלו מסוגלים לתיקון כל מיני עונות ופשעים בחי' שובו בנים שובב"ם ועכ"ז מצינו שאפי' צדיקים וקדושים שהיו נקיים מכל נדנדוד חטא עבירה או עון ג"כ עשו עניני תשובה באלו הימים והגם שבאלו הצדיקי אמת הק' אין לנו השגה מהם, והגם שאנו מדברים ממעשיהם ודיבוריהם הגבוהים, עכ"ז אין לנו בהם שום השגה אלא שמ"מ אעפ"כ עבו"ז אנו מדברים מהם כי מכל מקום יש לנו ללמוד בפשטות ולחשוב בעצמינו שאם הם היו גדולים כ"כ א"כ הואי כש"כ שאנו צריכים להוסיף יותר תורה יותר תפילה יותר שטייגען, ולא זו בלבד אלא שגם היו צדיקים קדושים וטהורים שהיו מתענים משבת לשבת בימים אלו, וכמסופר על ההייליגער זיסער הה"ק רבי ישראל אבוחצירא הבאבא סאלי זי"ע שהיה צם בימים ושבועות אלו משבת לשבת, ולכן היה דרכו בקודש שהיה עולה ויושב כל השבוע והיה עולה בעליית הבית בקומה השני' ותיקף במוצ"ש עלה לשם ומיד היה מצווה שיטלו הסולם שלא יהיה באפשרות לירד משם עד ערש"ק הבאה, וממילא שלא היה לו שם שום אוכל כלל בכל ימות השבוע אלא ספרי קודש, כן היה עושה עד שבת הבאה ואז חזר לקומה הראשונה לכי' שבת קודש, ויתכן שהוא הי' מהיהודים אחרונים שצם משבת לשבת כולו ללא הפסק ואין לנו השגה בעבודת ה' דילי', ואף גם יהודים רבים עסקו הרבה עבודות בימי השובבים הקדושים האלו בכל מיני תיקונים.

ומכולם התיקון הגדול ביותר הוא לימוד ועסק התורה הק' ואין לנו שיעור רק התורה הזאת, והחשוב והנצרך ביותר הוא לימוד מתוך שעות רצופות כמובא מצדיקים שהוא יותר מתענית משבת לשבת, ופעם וכן היום ביישיבות אכשר דרא שעוסקים ועוסקים בשעות רצופות ו' או ז' שעות, והוא חשוב וגדול מאוד והוא מן התיקונים שרק שייכים, ומהכלל יש לנו ללמוד א מוסר בפשטות צו שטייגען, ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"י.

ועהור לענין הקודם, דעיקר ותחילת עבודת ה' הוא ענוה ושפלות רוח, כי אם הולך ח"ו בגיאות אז הכל, הכל ח"ו בטל ומבוטל ואינו שוה כלום כי כבר כי בתה"ק מה שאמר לנו השי"ת "אני ה' אשכון את דכא ושפל רוח", ועי"ז זוכה להשראת השכינה ואז יכול להתעלות יותר ויותר, משום שאם אין השראת השכינה אזי רח"ל יכולים ליפול מכל הדרגות חלילה עד ח"ו למרחקים, ולכן תמיד ראשית המשך בעמ"י

דברי תורה ממורינו הגה"צ אב"ד דקהילתנו שליט"א

ואלה המשפטים. וברש"י ואלה מוסף על הראשונים מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ע"כ. וצ"ב דהרי בוודאי כל התורה כולה ניתנה מסיני ומה חידש לנו בזה שאלה המשפטים ניתנו בסיני. עוד ברש"י אשר תשים לפניכם א"ל הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה כי או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפייהם כמשנתה ואינו מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו לכך נאמר אשר תשים לפניכם כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפי האדם, ע"כ. וצ"ב וכי למה יעלה על דעת משה רב"ה דבר כזה שלא להבינם טעמי המצוות.

ואפשר לומר בהקדם מאמר הגמ' (שבת י.) כל דיין שדן דין אמת לאמיתו אפי' שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, וצ"ב מה ענין מעשה בראשית לדיין שדן דין אמת, ועוד מהו אמת לאמיתו ומי אמת שאינו לאמיתו, ועי' בתוס' (ב"ב ה. ד"ה דין) וז"ל אמת לאפוקי דין מרומה אע"ג שהעדים מעידים אותו אין מחתכים אותו כיון שיודעים משמשקרים, ע"כ.

וי"ל בזה הדנה לפעמים יראה לדיין לפסוק דין שנראה לו לאמת לפי טעמי הדברים באותו הענין אמנם לפי התורה הפסק צריך להיות שונה ממה שגנאנו לו, והנה כי כן יש לפעמים שינחה הדיין להעמיד דבריו וטעמו שיהיו תואמים גם עפ"י תורה, אמנם למעשה יודע הוא הדיין כי מה שפסק הוא עפ"י עצמו ולא עפ"י תורה כלל, אלא שלנגד הבעלי דינים נתן טעמו ונדחק להטעימו לד"ת, וכל זה בא לו מפני שלא ביטל עצמו לדברי תורה ולא שם עצמו כשיריים אלא כראש, והחשיב דעתו והשגתו והוא המבין והוא היודע ומי כמוהו יורה, ועי"כ לא שם לבו להורות עפ"י תורה אלא עפ"י דעתו, ורק כלפי חוץ הלביש דבריו בד"ת, אמנם כל דיין שדן דין אמת לאמיתו היינו שאף שנראה לו עפ"י דעתו והשגתו שהאמת אתו עמו בכל זאת הוא מתבטל כליל לאמיתו של תורה, ויודע שכל אמת היא אמת אך ורק באם הוא לאמיתו של תורה ובר מן דין היא היפך האמת, ולכן כל דיין שדן דין אמת לאמתו כנ"ל כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, והכוונה בזה דהנה איתא בווהר (תרימה קס"א ויש ע"ב) קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל בה באורייתא ומקיים עלמא, ע"כ.

ולכן דיין שדן עפ"י תורה ורק עפ"י תורה בלי שום מחשבת עצמיות כלל, הרי הוא בכלל מסתכל באורייתא ומקיים עלמא, וא"כ שפיר מ"ש נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שאסתכל באורייתא וברא עלמא. ועפ"י נבא בארה לדברי רש"י הנ"ל, דילי' לפי מה שבארנו שלכאורה א"כ אפשר דמוטב שישראל לא ידעו טעמי המצוות והמשפטים, המשך בעמ"י ב

הדברים הוא ענווה ושפלות רוח שתמיד יחשוב היהודי הנלבב בליבו שהנה כולם יותר חשובים וגדולים ממני, ועדיש"כ "הוי דן את כל האדם לפי זכות", וכמו שב' הרמב"ן ז"ל הק' לדייק באגרתו שאפי' אם רואים את החבר שאינו צדיק ועובד ה' כ"כ, עכ"ל תמיד ילמד עליו זכות ויחשוב בליבו שהוא בחי' שונג ואני במעשי הרעים ליידערו וכו', מה גם שאכן באמת בכלל אין יכולים לדון את חבריו וכמובא מפורן הרבי מוהרמ"מ זיע"א לדייק לשון הזו"ל הק' שאמרו "הוי דן את כל" האדם לפי זכות ולכאור' היו יכולים לומר הוי דן את האדם לפי זכות ולקמה חוסיפו תיבת כל ואמרו את כל האדם לכף זכות ולכן ביאר מרן מוהרמ"מ זיע"א הכוונה בזה הדגש על כל, שע"י שיקפו במחשבתם את כל האדם להתבונן בכל מה שהוא כולל וכל מצבו וכל מה שעובר עליו וכל תכונותיו וכל טבעו או ודאי יבואו מזה לדנון לכף זכות וזה הדרך להיות הוי דן את כל האדם לכף זכות שהרי אין לנו שום הבנה מה עובר על כל האדם איזה מעברים וטרדות ודחק שעוברים עליו ואין יודעים מה גרם ליהודי להיות בירידה ח"ו, ואולי אם הייתי אני במצבו הייתי גרוע יותר הימנו, וממילא לכן דייקא הוי דן את כל האדם לכף זכות ותמיד ידע שהשני יותר חשוב ממני ואז עיד"ו וע"י ענווה ושפלות רוח יכולים לבוא לידי אחדות, ובמילא שאם נכנעים אחד לחברו וכל יהודי אחד לשני זה מביא לגרעסטע אחדות אמיתית, ולכן גם מובא בהזו"ל הק' "איזהו עשיר השמה בחלקו", כי השמה בחלקו הוא מרומז לענווה, שהוא שמה בשלו ולא מתקנא בחבירו שהוא יודע שאין לו כלום והכל הוא ממנו ית"ש, וע"י ענווה זוכה להיות שמוח בחלקו ולשמחה.

בענין תפילה בזמנה ובמנין

והנה כידוע חסידים יר"ש היו מדקדקים קלה כבחמורה, ואמנם אקדים ואומר שממני לא ילמדו אלא רק תלמודו מהתורה הק' ומהשו"ע וההלכה, וירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"ל שאין לנו שיעור רק התורה הזאת, וידוע מצדיקים שאמרו שהנה ארז"ל (ברכות יג) אם קורא ק"ש ללא תפילין הרי הוא מעיד עדות שקר בעצמו שהרי שם כתוב וקשרתם לאות על ידך וכו', ואיך יאמר זה באין תפילין על זרועו וראשו ואיך יבוא כך לפני השי"ת וא"כ איה מוראי וכו', אך אי' מהבת עין והרבי הק' החוזה מלובלין שלא קאי דווקא על קרי"ש שבתפילה על תפילה עם תפילין שמעיד עדות שקר

**שיחת קודש
המשך מעמ' א'**

בעצמו, אך היו צדיקים שדייקו שיש לקרוא ק"ש עם תפילין תמיד אפי' אם קורא לא תוך התפילה, או תפילין דר"ת או של רש"י, וכן היו צדיקים שדייקו והקפידו על תפילה שתהא תמיד במנין וכמו שא"י מזהבית אהרן מקארלין שאמר התפילה במנין הוא כמו תפילת צדיק הדור, וכן הזמנים של קרי"ש ותפילה גם כהיום שיש יחידי סגולה שנוהגים באלו העבודות ה', והיו כאלו שהקפידו תמיד על זה שהגם שיש זמן קרי"ש המוקדם של המג"א וזמן מאוחר ממנו של הגר"א ובעל התניא זי"ע, עכ"ל הקפידו ודייקו לחומרא לנהוג כהמג"א ולקרוא תמיד בזמן הראשון כי סוף סוף הוא בחי' דאורייתא ולעולם החשוב והעדיף משתיים הוא כעיקר הזמן והדיו הוא להתפלל תפילת ותקין והכל עם תפילין וכן קרי"ש בזמנה עם תפילין.

ואיתא מאמר מהרבי מרן הרדצ"ש מלעלוב ירושלים זיע"א שהיו זמנים שהיה מניח ב' תפילין ר"ת ורש"י שתיים יחד כך שמעתי שאומרים בערך, ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"ל, וה' יעזור שתמיד נזכה להתעלות כמו אלו הצדיקים, וכמו שאכן היו יהודים קדמונים שהיו עובדים בתפילה וק"ש שיהיה כדבעי, ולקרות קרי"ש עם תפילין וכן להניח תפילין של ר"ת ותפילין של רש"י, ואף הרבי מרן מוהרמ"מ זיע"א ועכ"ל אמר פעם בקדשו כי מיד שמאיר היום על הארץ אינו יכול עוד לישב בשלוה ומיד הוא עוסק בקריאת שמע, משום שהיראת שמים די"ל לא היתה אצלו במנוחה אפי' רגע א', ואין לנו שום השגה בו ובכל הצדיקי אמות ירחם המרחם ישמור עלי ועכ"ל, ומהכל יש לנו ללמוד א מוסר בפשטות צו שטייגען, יותר יר"ש קדו"ש תפילה תורה ועבודה וכו', וכאמרם ז"ל (ברכות לג) אין לו להקב"ה אלא אוצר של יר"ש בלבד, כי יראת שמים סולל הכל, והחשוב מכל הוא שאדם יהיה לעצמו דער מוסר זאגער ויהא מקל ושבת לעצמו ולא ירפה מעצמו וכל זה כדי שיוכל לעלות מעלה מעלה, וכן לעומת זה המקל גם ילמד בספרי מוסר והסידות שהם מקל נועם הזורח ומסייע בקיום התורה ומצוות אויף שטענדיג בכל היום, וכמו שאומרים בשם הגה"ק בעל החת"ס זי"ע שאמר ע"ע שביום שאינו לומד מוסר חסר לו זה בעניני כל היום, לכן יעסוק בהם האדם בכל יום ויחזור כסדר על ספרי מוסר וספרי חסידות על הפרשה, ואם זה על הסדר עדיף טפי כי זה יותר משפיע, ויש הרבה ספרי מוסר ללמוד בהם ובדרך משל ספה"ק אורחות צדיקים שהטוב וישר הוא שלומדים ומסיימים אותו וחוזרים עליו שוב, ואח"כ לומדים ספר מוסילת ישרים כנ"ל וטוב להמשיך בעוד ספרי מוסר אחרים, וכן ספה"ק מאור עיניים מטשערנבויל וספה"ק ישמח ישראל מאלכסנדר על פר' השבוע.

ואיתא מאמר בשם המאור ושמש שאמר דאצל יהודי ענו האמיתי ושפל ברך האמיתי לא יתכן שיהיה אצלו חטאים כי כל החטאים שייכים רק אם נכשל או הולך בגיאות כי ענווה ושפלות רוח הוא שמירה שלא יוכל לחטוא, וכל הצרות באים בגלל הגיאות, וממילא מזה שמירה טובה מרובה שהשפל ברך האמיתי הוא שמירה וכוח רב להנצל מכל החטאים עוונות ופשעים והוא מגרש הרע ושומר שלא יהא שום שייכות להרע, ועי"ז זוכים לקבלת התורה כדבעי כי התורה נמשלה למים מה מים הולכין ממקום גבוה למקום נמוך אף התורה אין שורה אלא אצל הענין (תענית ד), ואז זוכה לקבלת התורה והתמדת התורה יר"ש ומידות טובות וענווה, שענוה מביא לשמחה ושמחה

מביא ענוה כדכ' (תהילים) ישמעו ענוים וישמחו. והשי"ת יתקנו בתיוקן של ימי השוכבים אויף א זיסע אופן אויף אייביג ויתקנו בתיוקן הכללי והשלם, וברוב רחמי יעזור וירחם שכולנו יחד נזכה כמובא בפרשתן (דב'ג) ויענו כל העם קול אחד ויאמרו נעשה ואח"כ שוב ויאמרו כל הדברים אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, שנוכה לקיים ולקבל נעשה ונשמע כל התנומ"צ בשלימות וברצון, ותמיד נזכה לשמור את התורה און שטייגען מיט עבודה יר"ש ומידות טובות, ותורה מוכרחת וחייבת להיות מתוך שמחה, ועי"ז זוכים לשלימות בתורה ועבודה בחינת ישמעו ענוים וישמחו שהרי תורה ושמחה באים כאחד, וענוה היא יסוד התקונים ויסוד היר"ש כמש"כ עקב ענוה יראת ה', וכמובא באגרת הרמב"ן הנ"ל, והוא יסוד לכל המידות טובות ועי"ז בא לתשובה, כי ההולך בענווה אין נותנים לו מנוחה עד שיוכרח לחזור בתשובה.

השי"ת לבדו ישמח את כל השבוי לב וישמור את כל ישראל בכל מקום שהם אויף א זיסע אופן אויף אייביג, וישמח את כולם בכללות ופרטות ויתן לכלל ישראל הרפ"ש הגוה"ג ובריאות השלימות בגוף ונפש, ישועות שלימות ושמחות שלימות בגו"ר, וירחם ויתן לכולם פרנסה טובה בהרחבה גדולה ובניקל בגו"ר, ויתן לכולם ברוב רחמנותו ישועות שלימות ורפואות שלימות תורה וגדולה במקום אחד וישועה שלימה ורפואה שלימה ושמחה שלימה וגאולה שלימה ובנין בית המקדש שוין יעצ אויף א זיסע אופן אויף אייביג. בהרבש"ע אין לנו השגה והוא למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום ויכול ברגע אחד כמימרא להביא את הישועה שלימה ושמחה שלימה שוין יעצ אויף א זיסע אופן אויף אייביג.

תורת אמת

פנינים יקרים על הפרשה

ואם אמר יאמר העבד וגו' ורצע אדוני את אונו כו' (כא, 1)

וברש"י, ובמכילתא דר' אחבה דקורא תרעצ משום דאון ששמעה על דר סיני כי לא בני ישראל עבדים הולך וקנה אדון לעצמו תרעצ. ויש להקשות דלפי זה מיד שמכר את עצמו הוה ליה לירצע ולמה המתין לו הכתוב עד סוף שיש

ומציאתי בזה דבר נכון (בספר שבן חקק עה"ת) דהנה על תחלת המכירה לא נרצע להיותו כמו אונס בדבר המכירה כי הוצרך לבקש אוכל לנפשו ואף כי אין זה אונס גמור שהיה לו לבטוח בהשי"ת הוה ומפרנס מקרני האמים עד ביצי כינים שגם לו זימין פרנסתו ולהם חקק עם כל זה אינו ראוי לעונש רציעה עבוד זה ומשום הכי כשלא אמר בסוף שיש שאיו רוצה לצאת חפשי אינו נרצע על כי אין צריך לכפרה על החטא הקדום לבעבור שהוא נידון כאונס על הדבר, אמנם כשהוא רוצה להיות עבד לארנו מרצונו עוד שנים אחרים מחדש ואין לא נחשב לאונס שהרי כבר יש שכר פעולה בידו וגם שכר העניקה בידו כמו שכתבו הענק תעניק כו' להד מ"ד שאף בעצמו מעניקין לו וכיון שאינו אונס בדבר ואומר בפירושו שלא ירצה לצאת חפשי וכיון שכי' לי בני ישראל עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע לכפרה על עו'. (אילנא דחיי)

עוד אפשר לומר דבשלמא קודם שמכר עצמו אפשר לומר שלא ידע שזה דבר גרוע להיות עבד, אבל לאחר שכבר עבד שיש שנים וראה שאין זה דבר טוב, ובכל זאת הוא רוצה לישאר, לכך רוצעין אותו. (חידושי הר"ם)

מה שכתבו בטעם רציעת האון משום און ששמעה על הר סיני וכו' ולכאורה וכי משום שפגם את אונו היתכן לפגום את אונו עוד ביותר. ואולם הכוונה בזה דהוה תיקונו, על דרך שכתוב כל שחכמתו מרובה ממעשיו כו' ולא אמרו כל שמעשיו מועטין מהחכמה, הרי מזה דעיקר הקפידא הוא על מה ששמעו וידע הרבה ואין עושה כל כך. ולואת עבד הזה ששמעו עבד סיני כי לי בני ישראל עבדים וכו' ולא קיים כן, מוטב לו שלא ישמע עוד כל כך. (וילקט יוסף).

וכי ריבוי אנשים והכה איש את רעהו ורפא רפא (כא, יח-ט)

אם אנשים חוצים לריב, כדי יותר והכה איש את רעהו שאחד יכה את חברו ובלבד שלא יהיו שבטט פיו שהרי ורפא רפא מכה גופנית אפשר לרפא, מה שאין כן נק של לשון הרע. (רבי יהונתן מפרגא)

מכה אביו ואמו (כא, טו)

העונש עבור מקלל הוא יותר חמור מעונש המכה (מכה בחנק ומקלל בסקילה) מפני שדברי נגון כמתלהמים, והם יורדים חדרי בטן לשון הרע ותככים גרועים ממכות, שכן המכות פוגעות בגוף והדיבורים פוגעים בנשמה. (שער בת רבים)

והיה כי יעצק אלי ושמעתי כי חנון אני (כב, טו)

באחד מן הקדמונים ראיתי שהתורה אמרה ללוה, כשהצטרפת לכסף, מה עשית לוי'ט מאחה, ונטלת על עצמך טירחה בבוקר להחזיר כסות מה המשך בעמ' ב

**דברי תורה
המשך מעמ' א'**

ובכן לא יבואו לשגות בטועה להחשיב טעמו עפ"י טעם התורה, כי הרי איננו יודע טעם הדבר והיא כחוקה בלא טעם, וגזירה היא מלפני המקום, ועל חוקה וגזירה אין להשיב, ע"כ א"ל הקב"ה למשה לא תעלה על דעתך לומר וכו' ואינו מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, היינו כי אפשר טוב יותר שלא ידעו טעמי הדבר כנ"ל, וא"ל הקב"ה למשה כי יבינם ויטעמום כשולחן ערוך ויגלה להם טעמי המצוות, ואל לך לחשוב כי יטעמו בטעמים ויחשיבו טעמים שלהם כנ"ל, ע"כ כתב רש"י בתחילה ואלה מוסית על הראשונים מה וכו' אף אלו מסיני, אפשר הכוונה דגם הטעמים של המשפטים הם מסיני והם חלק מהתורה ודיון שיבטל דעתו והשגתו לתורה הק' בל יבוא חלילה לטעות אפי' בטעמים, כי העוסק בתורה לשמה ומבטל דעתו לדעת תורה לא יכשל בטעמי התורה, כי טעמי התורה ניתנו בסיני והם גופי תורה, וכמו שלא היה נכשל אילו היה הדבר כחוק וגזירה, כן לא יכשל אף שידע טעם הדבר. (משפטים תשנ"ו)

מתולדותיו

ובינו יהושע רוקח המוכנה מהר"י מבעלזא, נולד בשנת תקפ"ה, בן המשיח לאביו החוקק רבי שלום מבעלזא, ולאמו מרת מלכה. לאחר שרבינו נולד אמר אביו החוקק רבי שלום רוקח לרבנית מלכה ילד גדול נולד לנו - אשר ארו זרח מסוף העולם ועד סופו. פעם אחרת התבטא אביו הקי על גדולתו בזה"ל: "גם ממני מנסה בני להסתיר את עצמו, על כפי כי ידעתי, שמלא הוא רוח חכמה כיהושע בן נון".

כאשר גדל רבנו העניא לו לאשה את מרת רבקה מרים בת רבי שמואל אשכנזי מצאצאי ה"חכם עב"י", חתנו של הח"ק רבי יצחק מאיר מוויניקוב בנו של בעל האוהב ישראל מאפסא, כששבע אביו רבי שלום את ההזעה, הסכים מיד, ולא שלח מישהו למקום מגורי הכלה לתחות על קנקנה כנהוג, תמדה הרבנית מרת מלכה ושאלה את בעלה על כך, השיב לה רבי שלום: "יש בשמים היכל הקנקרא 'מראות הצבואות' ורשמתי בו הבתולות הצנועות והכשרות, שם ראיתי את שם הכלה ע"כ ראיה היא לבנו".

עד שלא שקעה שמשו של הח"ק רבי שלום מבעלזא זרח אורו של בנו הח"ק רבי יחזקאל. כל בניו של רבי שלום היו צדיקים גדולים, אבל הווקא הענייה שביניהם מילא מקומו של אביו. בכ"ז אלול שנת תרט"ו נפטר אביו הקי והותר את קהל חסידיו ללא מורה דרך, אך לא לזמן רב, חסידיו המובהקים של אביו ידעו טיבו של רבנו ונתנו את עיניהם בו לעמוד על ראשו נזר מלכות בית בעלזא, ולמרות היותו דן בשנים (בגו שלושים) עלה לכהן פאר על כסא אביו.

עליותו על כס הרבנות פתחה דף חדש בדרבני ימי הרבנות של בעלזא, ובישרה מפנה מפתיע ומרחיק לכת בהנהגתו לטובת הכלל והפרט. כשקיבל לידי את תהגת העדה, לא נהגו גישה חישה בחסידות, רבנו שמר בקפדנות על מסורת אביו הקי, והעלה חסידות זו לרום מעלתה, ותקופתו היתה תקופת הודו לחסידות.

בעת ההוא היו הנסיונות מצד המתבוללים והמשכילים לפרוץ במסגרת המוקדשת של חיי תורה, משב הרוח של התפרקות מעול מלכות שמים, חרית רוח ההשכלה אל תוך קהילות ישראל בגליציה כל אלה היו נלגד עיניו של רבנו שביקש לסתום את הפריצה בארשתיה ולחם נגדה בכל עוז. לא בניקל השלימו המתבוללים עם התארגנותו של היהדות החרדית, אך תקוותם להיות האפטרופוסים על כל חלקי היהדות נכזבה, המשכילים הודו אה"כ כי אכן לא העלו על דעתם גיבוש חוית חרדית איתנה ולחומת כזו. אג"פ שרבנו נלחם במשכילים בעוז, הרי שבהם חלה רק כתנועה, אבל מצד כל יהודי בנפרד אהב אותם אהבה נפש והיה ידוע כאוהב ישראל ואף אמו: "כשם שאנו עמלים לתרץ רמב"ם מוקשה, מצווה עלינו לתרץ כל יהודי מוקשה".

סיפור הרה"ק מביילגוריא זי"ע: פעם הגיע אל זקניו זי"ע (מהרי"י זי"ע) יהודי אחד, תלמיד חכם, שלא היה לו שיג ושיח בעניני העולם הזה, וזוגתו ניהלה חנות, היא מרווחה פרינסה את הבית של המתיחה. ויהי ביום מן הימים, קמה בבוקר ולא יכלה להניח את ראשה, והיתה כמשתוקת. כמובן שכן לא יכלה לעמוד בחנות, ומאחר שלא נמצא לה כל רפואה, מה גם שהוצאות הרופאים גברו ועלו מעלה ראש, הרי שתוך זמן קצר ירדה הפרנסה לטמיון. כן עבר זמן רב עד שבצעד לו הגיע היהודי אל זקניו זי"ע לבקש על נפשו. כשמוע רבינו את צרתו, פנה אליו ושאלו בפתע: אמור נא לי, מאין לוקחים אתם יין לפסח? ענה היהודי, שבשכנותו יש יהודי יריש וממנו הוא

קונה. הגיב על כך זקניו כדברים האלה: פלא הרבה, לפנים זאת בישראל, היו היהודים קונים שק מלא צימוקים לפסח, והביאו לביתם, ונתייטבו כל בני הבית ליד השולחן, וברכו עליהם שועמו, ואח"כ היו שורים אותם במים ומהם עשו יין לפסח, אך כהיום הזה, הולכים וקונים יין מן המוכן... על כן שמע נא את אשר איעצך: השנה תסע ותקנה שק מלא צימוקים, תגישם לכל בני המשפחה, וכמוכן גם לאשתך החולנית, שיעשו ברכה בכונה, ואח"כ תעשו מהם יין, ובזכות עשיית הברכה ושמיית מנהג ישראל זה, ודאי יעזור השיית ותיוושע ברפואה שלימה! עשה יהודי ככל אשר נצטווה בקודת הקודש, ותוך זמן קצר תרפאה אם המשפחה. ויהי לפלא! (מפי הגה"צ רבי ישעי' שנייבאל זצ"ל)

לאחר שהוכתר הרה"ק ר"י מבעלזא זי"ע לישב על כסא אביו הקי, הרה"ק רבי שלום זי"ע, בריך אותו הרה"ק רבי יהושע מקאמינא זי"ע, ריעו מימים ימימה, שיזכה להמשיך ולהתנהג בדרך אביו הקי; כששמע זאת רבינו הפטר לעמונתו בתרודה "חיליה". כשראה את הפליאה האופפת את

ציון הרה"ק ר"י ובניו רבי יהושע ר"י מבעלזא

השומעים, פתח הוא זי"ע ואמר: הן ידוע שהאבות הקדושים עבדו את השיית כל אחד במדה המיוחדת לו, אברהם אבינו במדת החסד, יצחק אבינו במדת הגבורה, יהירה והפחד, ועיקב אבינו במדת הפארת, כדאיאת בוודה הקדוש. וולשיק; ויהי, סתרי תורה פרי תולדות דף כ"ו: "וכל דור ודור מאבחן, ידע ליה לקב"ה, מגו אספקלריא דיליה. אברהם ידע ליה מגו חסד, דאיהו מדת הגדולה, מדת החסד, מיניא ומלכא. ועל דא אחר דה, ולא שביק לה לעלמין. ועביד טיבו עם בני שדה וכו'. יצחק ידע ליה בדרגא הגבורה, דאקרי פחד יצחק, והדל ליה לעלמין. יעקב ידע ליה מגו דרגא התפארת, דאיהו כליל מחסד ומפחד, ואקרי אמת ואחיד בה, הדא היא דכתיב (מיכה ז, ט) "תתן אמת ליעקב". וזה כי אין לעבוד את השיית בבחינת 'מצות אנשים מלומדה' (ישעי' פט, יג), היינו, לעשות כמעשי אביו ורבו ולחקות עבודתם, אלא כל אחד דריך להיות לו עבודה וקדושה בפני עצמו. לא כן נהגו עשו וישמעאל, כדאיאת בוודה הקי (פרי בלק, קצב; ובפירוש הימ"ק שם באור החמה; וזה"ק פרי פינסה, רמ"ז) שישמעאל ה"י לו מדת החסד דקליפה, ועשו - מדת הגבורה דקליפה, ומפני מה, כי הם לא בחזר לעבוד את השיית ולחתיגה להשיג אלקותו יתברך שמו מכוחות עצמם, אלא עשו כמעשה קוף בעלמא, כפי שראו אצל אבותיהם, ישמעאל אצל אברהם ועשו אצל

יצחק, ולכן היו בבחינת חסד וגבורה דקליפה. הסתלקותו: היה זה כשחלה רבינו יהושע מבעלזא את חוליו האחרון, הוא נסע לוינה לדרוש ברופאים, ונתקבל שם בבית החולים בווינה, אך נצחו אראלים את המצוקים והובילו את מיסתו לבעלזא שם הוא נטמן. בהיותו בבית החולים שמע הגה"ק רבי שאלו בראך גאביד קאשוו זי"ע שהרבי נמצא בוניה, נסע ממאנגרדארף שם התגורר, בכדי לבקר, ונשא לשובת שם שבשת פרשת בא. היה הגאון הנ"ל תמיד נזכר בעגה מאותה שבת ואף הרבה לספר עליה ועל האווירה הק ששרתה שם. באחת הפעמים סיפר: כי ביום ראשון שלאחר אותה שבת נודע לי שהגה"ק בעל השבט סופר מפרשבורג זי"ע נמצא ג"כ בוניה לדרוש ברופאים. הלכתי לבקר את הרב מפרשבורג, הוא שאלני על מעשי בוניה, ענית לו שהרבי מבעלזא נמצא כאן ובאתי אליו לטבת קודש. על זה שאלני הרב מפרשבורג: האם מנחמים הרבנות תורה דברים ונוסעים אל רבי?... (לגאביד קאשוו היה ישיבה גדולה במאנגרדארף שם הריבץ תורה) אמרתי להרב מפרשבורג: "הגמרא אומרת (עירובין יג) אמר רבי דמחרנא מחבראי דהותיה לרבי מאיר מאחריו - זה שאני יותר מתורד מחברי, הוא מכיון שכשלמדיני אצלו - ישבתי מאחריו וראיתי את זיו פניו. וא"כ אני נסעתי לראות את הרבי מבעלזא... אך התבוננתי וראיתי שהרב מפרשבורג לא הבין אותי ולא נחה דעתו. רציתי בכל זאת להפיס את דעתו ושאלתי אותו אם הוא רוצה לטמוע ממני מה שחידש הרבי בשב"ק בסעודה שלישית. אחרי הסכמתו מסרתי לו שהרבי דקק בפסוק 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'". התחיל בלשון יחיד - 'ולמען תספר באזני בנך'. וסיים בלשון רבים 'וידעתם כי אני ה''

אלא ההסבר הוא: שהרי מצוות סיפור יציאת מצרים והגדת לבנך חל על ישראל מיד בשנה הראשונה כשיצאו ממצרים, ומי מכל ישראל יכול היה אז לקיים מצוה זו, הלא כולם היו שם וכולם יצאו ממצרים, נמצא שנסאר רק משה רבנו היחידי שאשתו ובניו היו אז מחוץ למצרים, ורק הוא יכל לספר לבניו ולקיים והגדת לבנך גם בשנה הראשונה. ומכיון שבגשמת משה רבנו נכללו כל שמות ישראל כידוע, הוציא הוא את ישראל במצוה זו. והשתא נבין היטב את דיוק הפסוק: 'הקב"ה אומר למשה 'ולמען תספר 'אתה דוקא' באזני בנך', וע"ז 'וידעתם 'כולכם' כי אני ה'', כי הוא יוציא כזה את כל ישראל... כשגמרת להגיד בפני הרב מפרשבורג את דברי התורה הנפלאים שחידש הרבי, ראיתי בהרה של שמחה על פניו, וא פנה הרב מפרשבורג ואמר למשמשו: לך מיד תומך כרכרה, גם אנו נוסעים אל הרבי מבעלזא.

במסופר לעיל כי בשנת תרנ"ד נסע רבנו לוינה כדי לעבור ניתוח, מאחר וסבל קשות ממחלת הסחורים, וטען כי חליו זה מפריע לו עבודת הקודש, הניתוח אמנם העליה, אך כעבור כמה ימים הורע מצבו, ורבנו שהרגיש שקצו קרוב דרש בתוקף להחזירו לביתו מבעלזא, אך ביום ג' פרשת משפטים, כ"ג שבט ה"תרנ"ד בדרכו חזרה לעיר עלתה נשמתו הסתורה לגנוי מרומים בשנת השבעים לחייו. אחרי פטירתו של מהר"י מבעלזא זי"ע, אשר נפטר רחוק מביתו ובעיר וינא (פרדעיל) רצו להוביל את גופו הסתור, לא מקום כבודת אביו הרה"ק מהר"ש זי"ע בעיר בעלזא, אמנם עפי' חוקי ודתי המדינה, מדינת עסטרייך, אסור ה"י להוביל ארונות מתים ממקום למקום במרחק כה רב, עיב השכילו לעשות תחבולה, שהעלו אותו על הבאהן (שיעין) מלובש בגדינו כמו חי, ובאשר רצו הקאנאקטאר ה"כט אל תוך אותו המרכבה, לבקש ולבדוק את כריסטי הביילענץ, וכדי שלא יבחינו בדבר, התחילו חסידים שיהי' נמצאים שם, לרקוד ולשורר בקול רם ומחמת הצפיפות (ענשיפט) ששררה שם לא הבחינו בדבר, ככה עלה להם לעבור את הגבולים, ולהובילו לקבורה מבעלזא. (אמרי דבש)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

- ### הילולא צדיקיא
- יום ש"ק כ"ד - רבי שמואל מוועלישטיק ב"ר יצחק דוב אב"ד איזלוויץ - תל מו"ח הבעש"ט (תקס"ה) שבת
  - יום א' כ"ה שבט - רבי נתן דוד השע משדילאוואצ' ב"ר שרגא יאיר מביילגוריא (תרע"ג)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי דוד מוויקלאייב - תל מו"ח הבעש"ט ור"פ מקאריין (תק"ס)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי יחזקאל מיכל מלונאט ב"ר אברהם חזיאל מיכל - מר הקודש (ת"ט)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי מאיר פוגער אב"ד מנורויטש ושאטנא ב"ר יהודה לייב - בית מאיר (תקס"ז)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי יצחק משה שוריאל מבעלזא ב"ר שמואל שמשלעק יהודה לייב - תל החוה מלובלין (תקצ"א)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי אביגור יהודה הלוי לוונטל מבלשקי וקויל ב"ר אהרן (תרצ"ט)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי יוסף דוד סמאסוב ב"ר שלמה (תר"ץ)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי אברהם יהושע העשיל מבראדישטיב ב"ר מרדכי (תרס"ט)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי ישראל ב"ר זאב מסלנט מייסד תנועת המוסר (תרמ"ג)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי דוד מוויקלאייב - תל מו"ח הבעש"ט ור"פ מקאריין (תק"ס)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי חיים יעקב מניישטאט ב"ר נפתלי נתן (נסת הירש אב"ד האסקוב (תרנ"ד)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי נתן נטע דוב מוועליפאלי ב"ר אהרן זלג מווישניצא (תרע"ה)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי מרדכי יוסף אליעזר ב"ר גרשון חנך הענין מראדון (תרפ"ט)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי שאול בראך ב"ר אליעזר מקאשוו - שאול שאול (ת"ש)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי יעקב לנדא ב"ר משה יהודה לייב רבה של בני ברק (תשמ"ז)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי אלכסנדר סנדא ב"ר אפרים זלמן בעל 'תפארות שו"ר' מוולקוב (תצ"ה)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי ישראל ב"ר חיים קלוגער אב"ד טישעווער (תקפ"ז)
  - יום א' כ"ה שבט - רבי עמטאל ב"ר ישעיהו ממשעדרו (תרכ"ג)

- יום ד' כ"ח שבט - רבי מנחם טום ב"ר אהרן ממשערניביל (תל"א)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי יעקב מוויידאמא - תלמידי הסי' מראדושיין (תרמ"ג)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי אברהם יהושע העשיל מחעלם ב"ר יעקב מאזיצא (תר"פ)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי מנחם טום שוערסקי ב"ר יחנן מרחמטערסוקא (תרצ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי דוד יצחק ממשענשטוב ב"ר גרשון - בית דוד עה"ת (תקפ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי ישראל מליטשנין ב"ר אליקים געציל מראקוב
- יום ד' כ"ח שבט - רבי שלום יוסף פרידלנאן ססאדנורא - שטינעראוויץ ב"ר ישראל (תרצ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי יוסף פרידלנאן מליטשנין ב"ר צבי הירש (תשל"א)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי מרדכי ב"ר גדליה משה מוועלי (תשל"א)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי חנניה ו"ס ליפא ב"ר יקותיאל יהודה טייטלבוים ב"ר קדושת ו"ס מסיגט (תרס"ח)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי ישכר בעריש מרדלינא ב"ר יצחק אייזיק מוידושיטוב (תרפ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי נפתלי ורוקח מנאורא ב"ר יהושע מבעלזא (תרס"ח)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי צבי הירש מליקאווא ב"ר חיים ישראל מפילוב - עטרת צבי (תר"פ)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי דוד מנאקאווסק ב"ר נאור יהודה (תרפ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (תרפ"ה)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי חיים זינע היילפרין מורישא ב"ר אלכסנדר שמואל (תרפ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי אהרן ועליג מראדאוויץ ב"ר יעקב פסח (תרצ"ג)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי חיים מרדכי מייקל מרדושיין - פנינשטוב - אמרי חיים, מנחת יהודה (תרצ"ז)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי נתן צבי ב"ר משה פנקל מסלבודקא (תרפ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי שמואל אברהם אבא הגר מהאראדא ענקא ב"ר ברוך מווינץ - שפתי צדיק (תרנ"ה)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי אברהם אבא ממשענשטיב ב"ר יעקב מוועלין (תרס"ה)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי מרדכי מקאריסטוב ב"ר משה (תרמ"ו)
- יום ד' כ"ח שבט - רבי אליעזר מבראדישין ב"ר נחום (תש"ג)

פרקי חינוך

הרב שמואל שטרן מחנך ויועץ חינוכי

השכמת הבוקר – א –

שאלה: כבוד מערכת "וכור תורת משה" מדור "פרקי חינוך" המאליפני בינה, ומחכה כל שבוע ושבוע למדור הנפלא והמפורסם לשו"ת.

ברצוני אם אפשרי באופן כללי כיצד ניתן לשפר ולייעל את השכמת הבוקר שיהא בוריוות. א. בלצאת מהמיטה פשוטו כמשמעו תיכף ומיד, ולא כנודיק על הבוקר.

ב. לצאת בוריוות מהבית ללא עיכובים יתר-כידוע המלומדים בת"ת ובישבה"ק לא אוהבים הפתק המסורתי, שבו כפי בני מאחר בידיעתי או מאחר שלא באשמתי, ויצא מהבית בשעה... ונתגדל שלא יאחר וכו' וכדו', כי לפעמים הילד מושך הזמן סתם ומאחר.

תשובה: אנחנו כהורים גם בעצם מחנכים מיד כשהילד פוקח עיניו בבוקר, ומזל עינו רואה את הוריו, כמובן אם ביתו טוב שמח ועליו, הרי הם המשדריים הראשונים לתחילתו של יום חדש – וכמה שיותר ההורים יעשו (ובעזרת המחנכים) בס"ד ושכל לנצל את תחילתו של יום בלהחזיר המושג "זריזים מקדימים למצות" היינו לדבר על הנושא בשעת מעשה – ושלא בשעת מעשה, זריזות הוא הסמל של יהודי ופברט בבוקר, כי כל היום בטר רישא כמו החשיבות של ראש השנה כידוע מספה"ק דכל הגנה תלוי ברה"ה, וכך כל היום תלוי בתחילתו של יום ולכן זריזות היא המפתח להצלחה של כל אותו היום.

אחבה הראשון שאנו מוצאים אצלו ענין הזריזות הוא אברהם אבינו ע"ה כדכ"ו "וישכם אברהם בבוקר ויחברו את חמורו" (בראשית כג), וברש"י פי' נודרו למצות, הוא בעצמו ולא צויה לאחד מעבדיו כי אחבה מקלקלת השורה.

היסוד של יהודי הוא זריזות ומעלת החשיבות של בני ישראל שענו מיד בוריוות נעשה ונשמע הוא המפתח של עבודת ה' ובפרט בבוקר בשעת ההשכמה, שהיא התפוקת של עבודת היום, כמו שרואים שחז"ל תיקנו לנו מיד בקומנו לפני נטילת ידיים לומר "מודה אני לפניך", אני כבר

לפניך לפני ה'". הגאון בעל השבט הלוי שליט"א מפרש: "כל השכמותיו ועליותיו של משה בהשכמה, היינו שקם בזריזות בהשכמה" וכו'.

דברים אלו צריך לטפס בכל עת והודמנות לילדיו בבת עיוניו. חינוך הוא אינה מוכנה אוטומטית שלחוצים על המתג ויוצא אדם שלם, חינוך הוא ככל עת ובכל שעה עם הרבה תפילות לבוא כל עולמים, שבס"ד נצליח! שולחן השבת היא אחד הזמנים שאפשר לשוחח על הנ"ל בטוב טעם ודעות.

אציג לעניי הקוראים הנכבדים בס"ד מהכ מספרים קדושים בחשיבות תחילת היום. והעיקר:

- א. להביא את לתודעת הילדים והבכורים שישנו להם שוב ושוב מה אומרים רבותינו הק' על חשיבות ועבודת השכמת הבוקר בוריוות.
- ב. חשוב מאוד שהילדים יראו כיצד ההורים ג"כ משתדלים בזה ומנצלים הבוקר בוריוות לעבודת ה' כדונמא אישית וצ"ל "שאל אבך ויגדך" איך לפני שנות דור כל יהודי התייצב בהשכמה בוריוות לעבודת הבורא.
- ג. לפעמים כדאי לעשות חיווק לזריזות ע"י פרסים וכדו' ואכמ"ל.

ספה"ק "אהבת שלום"

"אם זרחה עליו השמש ופירש"ו כאן למדך תורה הבא להרגך השכם להרגו. ואיתא בתיקונים הקדוש דקאי על הרגת היצה"ר בתפלי' ע"ד וישכם אברהם בבוקר ע"ש. ועוד י"ל שהנה העיקר תלוי בהמחשבה הנק' ראשית כמו שביארנו בפ"א פי' הפסוק קדש ל' כל בכור פטר כל רחם דהעיקר הוא לקדש המחשבה הנק' ראשית ובכור וכו' יוכל

לפתוח פתח לנפשו לקיים הרמ"ח מ"ע ע"ש. והנה כמו כן בהיום הוא כך בהשכמת נק' ראשית וזכה להגות האדם בכל היום תלוי בהשכמתו. והשכם נופא מעלה הוא ע"ד וישכם משה בבוקר וישכם אברהם בבוקר ורז"ל אמרו מהאי קרא דאברהם זריזין מקדימין למצוה. וזה לעומת זה גם בסט"א כתיב וישכם לבן בבוקר וישכם בלעם בבוקר. וגם בשנים יש כך דימי הנערות נקרא השכם וראשית וכל השנים תלויות בימי הנערות ע"ד ואשרי הזוכה יצרו כליוון איש וע"ד אשרי ילדותונו כו' נמצא דעיקר תלוי בהשכמת הנקרא ראשית וכמו שנתבאר אצלינו כ"פ דעיקר הוא התחדשות בכל פעם כשעה ראשונה ועמ"ש בפ' תבא כפ' ולקחת מראשית כל פרי האדמה ובכחו השכם הנק' ראשית תלוי זביחת היצה"ר וכנ"ל. וזהו כאן למדך תורה הבא להרגך השכם להרגו וקאי על הרגת היצה"ר בהשכמת הנקרא ראשית וכנ"ל ודו"ק".

ספה"ק "אמרי חיים"

"אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו וכו', איתא בספה"ק פי' הפסוק אלקים אלי אתה אשחק וכו' תיכף בשחר בקומי ממיטתי ארבע מחשבתיו כן אשר אלקים אלי אתה, או כל היום צמאה לך נפשי וכו' אף בהיותי בארץ ציה בלי מים שהנני עוסק במסותרים ואיני לומד תורה הנמשלה למים בכ"ז אחי מלא צמאון אלך בכות הדבקות של שחרית, וזה אפשר לכונן בפ' ראשית עריסותיכם הלה תרימו לך' עריסותיכם הוא מטה כמאמרם קטן המוטל בעריסה בראשית קומכם כמיטתכם חלה לשון תפילה ויחל משה חל"ה נוט' הושיענו לימנן חסודך, תיכף תדבקו א"ע אל ד' להתפלל אליו ומה תרימו תרומה לך' תתרוממו להיות אדוקים אל ד' כל היום.

ע"כ חוב קדוש על כל איש שרוצה להתקדש אשר תיכף בבוקר יהי לו שיעור קבוע ללמוד התורה לשמו יתברך בשמחה כמשאחז"ל (שבת ל): שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה אמר רב יהודה וכן לדבר הלכה וכו' כי הא דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבריתותא ובדחי רבן לוסוף יתיב באימתא ופתח בשמעטתא, ואז הקדושה תקושר בו כל היום, עה"פ תמים יהי עם ה"א פירש"י התהלך עמו בתמימות ותצפה לו וכו' וא תהי עמו ולחלקו, וזהו אם עלה קרבנו מן הבקר אם ירצה האיש אשר קרבנו להשי"ת תהא מן

העלי המובחר העצה לזה מן הבקר תיכף בבוקר בהתעוררו משינתו זכר תמים יזכר את הפסוק תמים תהי עם ה' אלקיך, א"ה על"ה קרבנו מין הבקר גימ' וארו"ן בר"ח ה', גם זמ"ן שמחנת"ו, אם תזכור את התמים תיכף בבוקר ללמוד תורה ברית ה' בשמחה, וזה יקריבנו אל פתח אהל מועד אשר שם השראת השכינה הקדושה בין בדי ארון ברית ה'." עכ"ל.

אי"ה בשבוע הבא נכתוב מה עומד מאחרי "המאחרים לקום" ויפגד בס"ד נתמודד עם ה'. (ג.ב. הערות והארות יתקבלו לרצון למערכת בפקס – 2493-057-796)

תורת אמת

המשך מעמ"ב

לילה ובערב להחזיר כסות יום, הרי היה לך עצה לבקש ממני שאתן לך כסף שהרי והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי הנון אני, ובחנם לקחת על עצמך עול וטורח שלא לצורך. (איצי הידיעה)

ולא תענה על ריב לנטות אחרי רבים להטות (מ, ט) הכתוב מדייק לומר "לנטות" דייקא, והכוונה היא כי שאל אחד מאומות העולם לישראל, כתיב בתורתכם אחרי רבים להטות, ומדוע לא תעשו כרוב בני אדם העובדים ע"ז ואינם שומרים את התורה ותי' הוא דדין הליכה בתר רוב שייך רק בדבר שיש סכרות וצדדים שטעמים לכאן ולכאן או אוליין בתר רוב, אבל בדבר ברור בלי שום ספק, אפילו אלפי אלפים יאמרו כנגד זה אין שומעין להם, כי שם אין חיוב למייל בתר רוב היות ולא נולד ספק וכמו כן אנו וידעין בביורו שה' אלקינו אמת ותורתו אמת, כי בעינינו ראינו וקיבלנו בסנינו את התורה, ולכן לא שייך לילול בתר רוב בדבר זה, מכיון שמעולם לא נולד ספק. וזה שאמר הכתוב לנטות כשיש לך דבר שיש בו נטיות וצדדים לכאן או לכאן, אחרי רבים להטות שם ציוותה תורה לליך אחר הרוב אבל בדבר ברור לא. (חתם סופר)

ובך את להמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך (מ, כה) קשה דנטת הכתוב מקודם את המזונות והפרנסה ואחר כך בריאות הגוף, והלא הבריאות הוא העיקר והראשון לכך לדבר נראה דאיתא (תענית ח). דבימי ר' שמואל בר נחמני היה רעב ומגיפה, וצוה ר' שמואל להתפלל על הרעב ואז ממיילא תעצר המגיפה, דכי יהי רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב, שבאם הקב"ה משפיע פרנסה או ממיילא פוסקת המגיפה, כי הפרנסה נשלחת לאנשים חיים וקיימים. וזה שאמר הכתוב, ובהך את להמך ואת מימך, שהקב"ה ישלח פרנסה ממורומים, ועל די זה ממיילא והסירותי מחלה מקרבך, כי המזון נקבע לאנשים בריאים. (שם משמעון).

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

גליון זה נודב

לעילוי נשמת האשה הצנועה והחשובה

מרת מרים ע"ה בת מזה"ר גבריאל חיים צבי פפנחיים זלה"ה

נפטרה כ"ה שבט תשנ"ח

הונצח על ידי בנה היקר והנעלה, ראש וראשון לכל דבר

שבקדושה

הנדיב הנמבד והעסקן המפואר

הרה"ח רבי ישראל גבריאל אדלר שליט"א – ירושלים תובב"א

בקשרו רחמים

נא לעורר רחמי שמים מרובים

על האבדך היקר

ר' יצחק בן לאה שיחי' לדפ"ו"ש

ולאריכות ימים ושנים טובות

הודעה ובקשת סליחה אישית

בעבור עליו השבת המתאחדת ברוב פאר והדר, הנני להודות לכל אלו שטרחו ועמלו בעמל רב למען יוצא הכל עשהיו"ט כ"א בשמו הטוב יבורך.

ובאופן אישי רוצה אני להתנצל ולבקש מחילה באם מאן דהו נפגע ממני, לא היתה חלילה שום כוונה אישית לאף אחד, הכל נהיה מחמת לחץ עבודה. ויישר כוח לכל העובדים שעשו והצליחו את השבת מעל למשוער.

ידידכם - שלמה עמאר

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' תום יצחק בן ר' יהודה ז"ל

חולברג

נלב"ע ערש"ק ר"ח אדר תשנ"א

ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מזל טוב נאמנה

בקול צהלה ושמחה, הננו לברך בזה בברכת מז"ט, למעלת האי גברא רבא ויקריא, גדול בתורה ויראה, נחון בכל מידה נמונה ידידינו הנערץ, איש חי ורב פעלים, אוהב את הבריות, ומיוחד בענווה בחן ובהדר בכל דרכיו ופעליו, העומד בלונ"ח על משמרת הקודש, יקר הערך, מסור בכל נימיו נפשו למרנן רבזה"ק מלעלוב, ה"ה הרה"ח ר' שלמה זלמן הדרוויץ שליט"א –

בארא פארק - ארה"ב

לרגל שמחת אירוסיו בנו היקר המזופלג בתוי"ש ה"ה

החתן מודרני יעקב מ"ו עב"ג בשעטומ"צ

יה"ר שיוכה לנחת ממנו ומכל יוצ"ה, ויזכה להמשיך

בפעליו ומעשיו הטובים עדי נזכה לביאת גוא"צ בב"א.

האלוהי – סוכן 193015 איו 0183 יויו 2166 ארה"ק